

POSLOVNO POROČILO ZA MAREC 1969

Prvi trije meseci leta 1969 so za nami, zato ne bo odveč, če si nekoliko podrobneje ogledamo poslovne rezultate prvega četrtletja in jih poskušamo oceniti, oziraje se nato, kaj smo si v začetku leta zadali kot nalogo in še bolj glede na to, kaj nas čaka v naslednjem obdobju.

Plan proizvodnje smo v celoti presegli za dobre 3 odstotke — merjeno v normativnih norma urah (točkah). Ta presežek je v največji meri dosežen pri instalacijskem materialu (8 %), medtem ko v vseh ostalih panogah plana nismo dosegli. V panogi termičnih aparatov smo pri Rowenti za 3 odstotke čez plan, medtem ko smo navadnih likalnikov izdelali petkrat manj kot smo planirali.

Pri realizaciji stojimo še nekoliko bolj ugodno, saj smo še nadalje znižali zaloge, ki so sedaj že dosegle minimalni nivo.

Dosedanji ugodni rezultati v proizvodnji in realizaciji slonijo torej na visoki konjunkturi instalacijskega materiala kot posledici širokega razmaha stanovanjskih in turističnih gradenj. Prodaja instalacijskega materiala je od leta 1967 na 1968 porasla za 35 %, od leta 1968 na 1969 smo v planu predvidevali porast za ca. 18 %, to je skupaj 83 % napram letu 1967. Samo od sebe se vsiljuje vprašanje, ali je naš plan realen oziroma ali bo naše gospodarstvo sploh preneslo take skoke v posameznih gospodarskih panogah. Izkušnja

iz leta 1965 nas uči, da so nekontrolirane ekspanzije (težnje po razširitvi) na področju investicij zelo nevarne in jih vse države skušajo z različnimi sredstvi omejevati in spraviti nazaj v realne okvire.

Ob upoštevanju vseh teh dejstev, lahko naš plan o ob najbolj optimistični prognozi ocenimo kot realen. Če smo torej v prvem četrtletju presegli plan za 8 % in z vso upravičenostjo pričakujemo enak ali celo boljši uspeh tudi v drugem četrtletju, potem to pomeni, da moramo v drugem polletju pričakovati padec realizacije in proizvodnje za najmanj 250 milijonov S din. To seveda v primerjavi s celotno proizvodnjo ni veliko, saj ne bi bilo slabo, če bi za toliko povečali zaloge gotovih izdelkov. Toda upadanje potrošnje bi pomenilo za naslednje obdobje še nadaljni padec konjunktura, ki bi v letu 1970 verjetno že dosegel 500 milijonov S din.

Z ozirom na to perspektivo pa moramo pravočasno poskrbeti za nadomestilo v novih artiklih, ki morajo ne samo nadomestiti zmanjšano prodajo dosedanjega asortimana, ampak postati nosilec nadaljnjega naraščanja proizvodnje.

Uspeh prvega četrtletja naj nam ne bo potrdilo uspešnosti dosedanjega dela, ampak predvsem opozorilo na naloge, ki jih moramo v letošnjem letu še opraviti pri razvijanju novih izdelkov,

če hočemo dosedanje uspehe potrditi in povečati.

Od 3 mesecev letošnjega leta je najbolj uspešen zadnji mesec tako po proizvodnji kot po realizaciji. To pa se na žalost ne odraža v osebnih dohodkih, kot bi bilo normalno pričakovati. Nov pravilnik ima nekoliko spremenjen mehanizem formiranja osebnih dohodkov, tako da se mesečni sklad za izplačilo izračuna iz povprečja realizacije treh mesecev. Tako imamo za marec povprečje realizacije od januarja do marca, ki je le za 3 % večje od izplačane realizacije v februarju. Rezultat tega je 1.5 % nižja nagrada po enoti. Tako bodo osebni dohodki tega meseca večji od prejemkov v februarju za približno 3.5 odstotka, čeprav je bila realizacija meseca marca večja od februarja za 7 %.

Tako bo, v primeru, da proizvodnja narašča, nagrada po enoti vedno v zaostanku za realizacijo v tistem mesecu, za katerega se izračunava osebni dohodek. Če pa pride do nasprotnega primera, to je pri znižanju realizacije, se tudi osebni dohodki počasneje znižujejo. Na ta način se zmanjšuje nihanje osebnih dohodkov.

Ni treba posebej poudarjati, da je politika osebnih dohodkov eden od osnovnih faktorjev politike vodenja podjetja in da ob proizvodnih in razvojnih nalogah, pred katerimi stojimo, ne moremo ostati brezbrizni do odnosov in razmerij, ki jih je ustvaril novi pravilnik. O mnogih vprašanjih, ki so nastala v zvezi s tem, še teče diskusija v kolektivu in v sindikalni organizaciji. Od trezne in pravične rešitve teh vprašanj bo v mnogočem odvisen gospodarski in poslovni rezultat podjetja v letošnjem letu.

Branko Prhne

OB 28. OBLETNICI USTANOVITVE OF

NAŠ RAZGOVOR Z IVANOM
BEDENKOM

V času, ko se v tovarni jezimo na pravilnik, ko tekmujejo med seboj za večji ugled ter boljši položaj in plačo in je pri tem vsak zase prepričan, da je prav on najboljši delavec, da ima prav on najboljše sposobnosti in zares temeljito znanje in je bil torej opeharjen, ker ima za vse to premajhno plačo, sva se z Ivanom Bedenkom zmenila, da se pogovarjava o čem drugem, o življenju pred dvajset in več leti, ko je bil človek srečen, če je ostal pri življenju in če se je kdaj pa pdaj do sitega najedel.

Ivana Bedenka menda vsi poznamo, v Elmi in v Črnučah, le to ne vem, katera od obeh fotografij Vam bolj ugaja. Osebnost mi je tista »v zrelejših letih« bolj všeč, mlajše pa bi morda pritegnile mnenju ene Črnučank, ki je dejala, da je bil v mlajših letih Ivan najbolj čeden fant daleč okrog! (Pa brez zamere, tov. Bedenk!)

Kot po navadi, je bil Bedenk tudi tega dne vedro razpoložen, čeprav moram reči, da sem ga videla že tudi, ko je bil močno »nabrskan« in tedaj ni, da bi se človek z njim prerekal! Pred razgovorom me je hotel kar na kratko odpraviti češ: »Saj ni vredno!«

Vseeno je začel:

»Ko se je pričela vojna, mi je bilo 18 let. O politiki kot kmečki fant nisem imel pojma, vendar se mi je zdelo, da je človek dolžan braniti svoje ognjišče, svojo domovino. Leta 1943 sem se moral odločiti: ali v nemško vojko ali v partizane. Seveda sem se odločil za partizane — 5. maja je bilo to.

Moje predstave o »gošarjih« so bile nekoliko zgrešene; ko sem prišel k partizanom, v rašiško četo, sem po opravljenih formalnostih vprašal, kam grem lahko spat. »Pod katerikoli grm hočeš«, je bil odgovor. Ker je bil mesec maj, me to novo spoznanje ni prehodno prizadelo. Tudi s puško na začetku ni bilo nič — namesto puške smo bili nekateri oboroženi kar s koli. Svečani del, zaprisego, smo opravili v gmajni nad Rašico; ob tej priliki sem se »prekrstil« v Emila.

Rašiška četa je štela 30 mož. V akcijah smo si kmalu priborili orožje in nekaj obleke. Prihajali so novi borci in iz rašiške čete je nastal kamniški bataljon. Držali smo se na prostoru Rašica—Dobeno—Mengeška Dobrava—Radomlje—Krvavc—moravški hribi. Preko Save nismo hodili.

Do avgusta 1943 nam je šlo kar dobro. Izvedli smo nekaj uspešnih akcij, lačni tudi nismo bili.

Ko pa smo bili namenjeni na Menino planino 16. 8. 1943, in se je naš bataljon utaboril na Murovci, nismo slutili, da smo od moravske in litijske strani obkoljeni od več tisoč dobro oboroženih Nemcev. Izdal nas je naš človek.

Kmalu se je začelo. Pokalo je od vseh strani in obroč se je ožil. Položaj je bil bolj in bolj brezizhoden. Nekateri tovariši so se poskrili v krošnje smrek, ker so Nemci imeli pse, so jih kaj kmalu izsledili. Po gmajni je odmevalo streljanje, pomešano s človeškimi kiki. Skupno z 9 tovariši sem bil skrit v gostem trnovem grmovju. Vedeli smo, da tu ne moremo ostati.

Nadaljevanje na 2. strani

VTISI IZ BOSNE

Najti prave besede za opis Bosne je zares težko, kajti tam srečamo ljudi vseh narodnosti, navađ, ver in jezikov. Mesta, vasi in pokrajina, vse je tako slikovito, da se pogled in potem spomin nehote vračata na vse znamenitosti in lepote, katerih je ta naša republika polna.

Nam, Slovencem, ni treba daleč na vzhod, da opazimo prve orientalske znake. Dolga nadvlada Turkov je pustila neizbrisni pečat na ozemlju Bosne; visoki in vitki minareti pozdravljajo človeka na vsakem koraku, jezik in navade ljudi pa tudi poudarjajo specifično okolje, v katerem so živeli ljudje na tem ozemlju.

Na popotovanju skozi Bosno človeka lepota pokrajine zares prevzame. Ogromne kanjone, ki so jih izdolble bosanske reke, občuduješ na vsej poti od severa do juga in od vzhoda do zahoda te, tudi z gozdovi in rudami bogate zemlje.

Ob izhodu reke Vrbas iz njenega kanjona, na severu Bosne, leži Banja Luka. Lepe in široke ulice s semaforji, ki so še pravi »tabu« za ostala bosanska mesta, nove, moderne zgradbe in močna industrija skrbijo, da je mesto živahno ves dan in malokje sem videl tako reko ljudi, ki se je valila sem ter tja po mestu. Mogočen spomenik revoluciji na vrhu bližnjega hriba in par lepih minaretov v starem delu mesta dopolnjujejo slikovitost tega mesta. Kanjon Vrbasa, po katerem teče glavna bosanska magistrala, je znan po svoji slikovitosti.

Hitra voda je iz gorskega masiva naredila skalovje fantastičnih oblik in dimenzij.

Po elektrarnah po tej hitri reki se odpre pogled na kotlinu, v kateri leži staro mesto Jajce, ki je znano iz NOV po 2. zasedanju AVNOJ-a. Krasen slap rečice Plive v centru mesta, star grad na hribu in obzidje, ki teče skozi center,

delajo iz Jajca krasno celoto, katero človek občuduje z bližnjega obronka.

V Traviški kotlini je pisatelj Ivo Andrić postavil spomenik mestu Travniku. Veličasten grad pod planino Vlašić in pravi vzhodnjaški ambient spremenjajo potnika v gledalca.

Nadaljevanje na 3. strani

Travnik

Bil sem gost na konferenci ZK Elme

Nekaj dni pred letno konferenco ZK, ki je bila 19. 3. 1969, sem prejel vabilo, naj se udeležim te konference kot gost, kar me je prijetno presenetilo, saj je minilo že štiri leta in pol, odkar sem izstopil iz članstva ZK. Zato tudi nisem pričakoval, da se bo kdo spomnil name. Povem naj še to, da od mojega izstopa iz osnovne organizacije ZK skoraj nimam stika z dogajanjem v našem kolektivu, ker me pač nihče ne poskusi vključiti v kakršnokoli aktivnost. Preostane mi torej samo moja službena dolžnost in to je tudi vse!

Prehajam na delo konference. Poskusil bom kot »nekomunist« opisati

Naj napišem še nekaj stavkov o poteku diskusije, ki je bila celo bolj zanimiva od obeh poročil. Sprva je nekaj trenutkov trajala mučna tišina in nervozno presedenje med navzočimi, ker pač ni nihče hotel z besedo na dan. Komaj se je diskusija dobro začela, pa je že prenehala zaradi odmora. Šele po odmoru je bilo iznešenih nekaj zanimivih problemov. Na primer težava, ki nastaja v orodjarni in strojnem remontu. Vemo, da v orodjarni primanjkuje delavcev za nekatere poklice. Vedno kdo od delavcev zapusti ta oddelek zaradi neurejenih odnosov, slabih osebnih dohodkov in podobno.

Delovno predsedstvo na konferenci ZK

potek konference ZK in razvoj diskusije, ki je sledila poročilu sekretarja OO ZK Elme ter poročilu kadrovske komisije.

Ko smo že vsi postajali nestrpni zaradi zamude, se je končno po predhodnih formalnostih le začela konferenca s poročilom sekretarja. Poročilo je zajemalo razna področja, kot: najvažnejši dogodki po svetu, dogodki doma in problemi v našem kolektivu. V poročilu je bilo poudarka na nezadovoljvem delovanju članov ZK, nezadostnem sodelovanju z mladino v kolektivu, problemu prevelikega zapuščanja organizacije ZK, problemu prepočasne sprejemanja novih, predvsem mladih v ZK. Porazna je tudi ugotovitev, da je od približno 900 zaposlenih samo okrog 45 članov ZK, od tega samo 14 žensk, čeprav je v našem kolektivu zaposlenih okoli 550 žensk. Kar se tiče mladine, je zelo slabo zastopana v ZK, čeprav je mnogo mladih, ki bi izpolnjevali pogoje za sprejem v ZK.

Proizvodna konferenca je bila v lanskem letu samo ena, kar prav gotovo ni pohvalno spričo toliko perečih problemov v kolektivu. Tudi o tem je bilo izrečenih nekaj besedi v poročilu sekretarja. Spominjam se lanske obljube tov. Vavpotiča na proizvodni konferenci, kjer nam je obljubil za naslednji mesec drugo proizvodno konferenco, vendar še sedaj čakamo na izpolnitev obljube. Upam, da bodo v letošnjem letu člani ZK tisti, ki bodo dali pobudo za vse naslednje proizvodne konference ter jih tudi uspešno izpeljali.

V strojnem remontu je isti primer. Ker pa je dobra proizvodnja odvisna od pravočasno odpravljenih napak na strojih, orodjih in napravah, je po mojem mišljenju nujno, da so ti delavci v bodoče bolje nagrajevani in da se z njimi lepše postopa ter jim omogoči vsestransko dejavnost in pomoč. Pre-

Ker je bil v tovarni le nekaj mesecev, smo sodelavca Staneta Perka le površno poznali. Bil je molčeč, vase

pričan sem, da se da urediti osebne dohodke za orodjarje in remontne delavce, da jih ne bomo vedno znova izgubljali, ker brez njihovega dela trpi vsak oddelek, vsak stroj in vsak delavec v našem kolektivu.

To vprašanje naj poskusijo rešiti člani ZK skupaj z odgovornimi službami.

V diskusijo je posegel tudi predsednik ZM Elme, vendar se je izražal precej nejasno, kritiziral pa je nedovoljno aktivnost članov ZK in odtujenost od mladine. Želel je, da bi člani ZK pomagali mladinskemu aktivu uresničiti program dela itd. Takoj nato se je oglasil tov. Franjo iz galvanike ter dal precej ostrih pripomb na račun predsednika mladinskega aktiva. Tov. Franjo je kar v redu iznesel svoje misli, vendar se mi zdi, da je bil le malo preštrog. Mislim, da je tovariš, ki vodi mladino, prej potreben dobrih nasvetov in vsestranske pomoči pri uresničitvi ciljev svoje organizacije. Člani ZK so dolžni, da mladini pokažejo pot k aktivnosti, v svojo sredo pa naj pridobijo čimprej kar največ mladih, ki so voljni tudi politično delati.

Precej konkretnih stvari je v diskusiji nanizal tudi tov. Vavpotič. Med drugim je na primer nakazal nekaj smernic, kaj naj bi v bodoče delal sekretariat ZK in o čem naj bi se razpravljalo na naslednjih sestankih ZK. Ni pa pri nobeni od navedenih nalog povedal načina ali metode, kako se naj člani ZK lotijo navedenih problemov in nalog. Tov. Vavpotič je tudi omenil, da organizacija ZK ne bi preveč vztrajala pri pridobivanju čim večjega števila novih članov. Jaz se ne bi popolnoma strinjal s to mislijo. Po mojem mišljenju je najvažnejše, da se organizacija ZK okrepi s čimveč mladimi, nadobudnimi člani, jih usposobi za vsestransko delo po obratih, kajti le tako močni organizaciji ZK bo uspelo reševati tekoče probleme brez zastanka, ker bodo lahko računali na pomoč večine članov kolektiva. Komunisti morajo delati enotno, hitro in energično, potem bo zadovoljiv efekt!

V diskusijo je poseglo še nekaj navzočih, vendar je večina od njih ponavljala ene in iste stvari, čeprav je, po mojih ugotovitvah, ostalo precej problemov nerazčiščenih, ker jih enostavno nihče ni omenil. Pred zaključkom konference je spregovoril še novoizvoljeni sekretar organizacije ZK tov. Ritonja, ki je, na začudenje vseh prisotnih, povedal nekaj svojih misli zelo gladko, jasno in odločno ter s tem dal vedeti vsem, da stopa z velikim elanom naproti nalogam, ki čakajo tako njega kot organizacijo ZK, ter smo mu z navdušenjem zaploskali.

Ignac Erhatic

ZAPUSTIL NAS JE

zaprt človek, zato tudi sam ni iskal ljudi.

Morda je obupal zaradi zavesti, da je poražen, neuspešen, osamljen — kdo bi zdaj to vedel in zastoj se sprašujemo.

Kdo bi vedel, kakšen obup in kakšen strah občuti v sebi človek, ki se odloči za poslednji korak, za poslednje dejanje.

Morda je kriva pomlad, ki je letos zakasnela. Morda bi zadostovalo le nekaj sonca tistega dne, morda le topla človeška beseda, pa bi se Stanetu življenje ne zdelo tako brezupno. Morda.

Vsi bomo odšli in težko se je sprijazniti s tem, če pa umre mlad človek, se s tem sprijaznimo še težje.

ZAHVALA

Ob izgubi svojega brata se zahvaljujem sodelavcem za pomoč in darovani venec.

Posebne se zahvaljujem tistim, ki so ga spremili na njegovi zadnji poti.

Ludvik Perko

Nadaljevanje s 1. strani

Naš razgovor

zato smo sklenili, da se skušamo prebiti iz obroča. Krenili smo proti Savi na litijsko stran. Prebijali smo se tri dni in srečno prišli do Save. Ker je poleg Save tekla železnica, so nas potem, ko smo zabredli v Savo, z obeh strani pozdravili nemški strelji. Nihče od tovarišev ni dosegel desnega brega Save, vsi so padli, med njimi tudi moj najboljši prijatelj Kovačev Franci-Luka. Tudi sam sem ostal pri življenju le po naključju. Ko sem namreč zlezal iz Save, sem pritekel naravnost do nemškega vojaka. Temu pa, kot je kazalo, ni bilo do tega, da bi ubil preganjenega nasprotnika in je pustil, da sem ušel. Kaj bi dal, da bi se mogel zahvaliti temu človeku!

Kasneje sem izvedel, da se je iz bitke, ki je trajala 4 dni, rešilo od vsega bataljona le kakih 20 partizanov. To so bili najtežji trenutki v mojem življenju. Iz obroča sem se prebil, bil pa sem strašno lačen, saj nisem ves čas, odkar se je začela bitka, ničesar zaužil in sem krenil proti Jančam. Naletel sem na patroljo Gubčeve brigade, kateri sem se potem pridružil.

Iz časov, ko sem bil v Gubčevi brigadi, mi je najbolj ostala v spominu borba za Šentjanž. Takrat smo Šentjanž iztrgali Italijanom in pri tem prehiteli Nemce, ko pa so le-ti dobili pomoč iz Sevnice, smo ga morali zapustiti. Bil sem brez čevljev in da bi jih dobil, sem tvegval v najhitrejšem umiku, da sem se ob najdenih čevljih (našel sem jih v borši, ki jo je verjetno pozabil bežeči Kočevar) usedel ter jih kljub nevarnosti in streljanju obul in se šele nato umaknil.

Ker sem se ravno spomnil, naj povem tale partizanski vic:

Skupina partizanov se vrača v logor z večjo količino tobaka in pride do stražarja:

Stražar: »Stoj! Kdo je?«

»Partizani, s tobakom!«

Stražar: »Tobak naprej, ostali stoj!« Pa še res je bilo!

Leta 1944 sem bil poslan, skupno s tovariši, na Kordun na Hrvaško. Šli smo po obleko, ki so jo iz letala metali Angleži in smo jo potem prinesli v Črnomelj, ki je bil tedaj osvobojen.

Partizanska vojska je bila iz dneva v dan večja, občutna je bila tudi pomoč zaveznikov.

Iz Črnomlja sem bil poslan v Stari trg ob Kolpi, kjer sem bil kurir v četi EKG 5. letalske baze pri glavnem štabu. Četa je skrbela za material, hrano in obleko, ki so jo spuščali s padali iz letal zavezniki, predvsem Angleži.

V zimi 1944.—1945. leta smo se preselili iz Starega trga ob Kolpi v Črnomelj, kjer sem bil namestnik komandirja čete EKG.

Blížal se je konec vojne, »nepreluknjan« pa le nisem ostal. Skupil sem jo v Metliki v levo roko — in krogla je še danes lepo na svojem mestu, — ob priliki, ko je naša četa skupno z gojenci oficirske šole, ki je bila v Metliki, branila mesto pred ustaši.

Tedaj se je zame borba pravzaprav končala. Odpeljali so me v prehodno bolnico Črešnivc pri Semiču, ker pa se je stanje slabšalo in nisem pustil, da bi mi odrezali roko, so me poslali z letalom v Italijo v Bari. Mesec dni sem bil v bolnici, nato so me poslali v taborišča Taranto, Brindzi in Altamara.

V taborišču smo bili sami »kriplji«. Poslušali smo radio in čakali, kdaj bo konec vojne. Preko radia smo izvedeli za osvoboditev Ljubljane in čez nekaj tednov sem bil doma.

Odveč bi bilo opisovati, kakšni občutki so me navdajali, ko sem bil spet doma in se svobodno gibal med ljudmi — te občutke pozna vsakdo, ki je doživel to zadnjo vojno.

Po vojni smo seveda obnavljali. Bili smo revni, vse je bilo uničeno, bili pa smo srečni. Delali smo od jutra do mraka. V Črnučah smo zgradili združni dom, pomagali smo graditi Rašico, itd. Bili smo mladi in smo verjeli v ideale.

Ker pa življenje ni »idealno«, smo tudi takrat doživeli marsikaj in marsikatero spoznanje je bilo zelo grenko. Tudi sam sem bil zato, ker nisem mogel slepo izpolnjevati vseh ukazov iz okraja, kaznovan tako, da so me na množičnem sestanku degradirali in me izključili iz partije.

Čas pa teče naprej, staro blede in novo nastaja ter prinaša nove probleme in nova zadovoljstva.

Tov. Bedenk je svojo pripoved končal. Nekaj je povedal, marsikaj pa tudi zamolčal, kar nam med drugim potrjujejo tudi tri zvezdice na njegovem ro-kavu (glej fotografijo!).

Če bi hoteli na kratko orisati Bedenka, bi lahko tudi rekli: ne mara »kofeta«, rib in hinavcev in vsakomur, če se le da, natoči čistega vina.

Marta Klemenc

Tamar je gotovo ena izmed naših najlepših alpskih dolin. S treh strani jo obdajajo v nebo kipeče stene Ciperika, Mojstrovke, Travnika, Jalovca in Ponc. Le proti vzhodu je odprta ter se pri Ratečah povezuje z zgornjesavsko dolino. Zares, ta dolina je v svoji lepoti enkratna ter pravi paradiz ljudem, ki ne poznajo strahu. To so alpinisti — junaki sten ter skakalci, ki imajo prav tu pod Poncami največjo skakalnico na svetu.

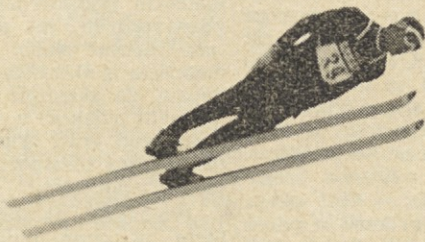
Leta 1921 je v Bohinju Jože Pogačar skočil 9 metrov. Verjetno med takratnimi skakalci ni bilo nikogar, ki bi verjel, da je mogoče skočiti 100 m ali celo še dlje, če pa bi se to že zgodilo, potem bi to bilo nekje v Skandinaviji in človek, ki bi toliko skočil, naj bi bil tudi Skandinavec ali vsaj Nemec.

Inženir Stanko Bloudek pa je vsekakor mislil drugače. Pričel je graditi vse večje skakalnice, dokler ni leta 1934 zgradil v Planici največjo na svetu. Takrat je Norvežan Ruud skočil 92 metrov. Le dve leti kasneje pa Avstrijec Bradl — sedanjí trener avstrijske reprezentance — 101 meter. Bloudek je nato skakalnico še povečal ter omogočil Švicarju Tschanenu leta 1948 skok, ki je bil dolg 120 metrov. Nato pa so nas prehiteli Nemci, ki so zgradili skakalnico, ki je nesla še dlje. Leta 1961 pa nam je Jože Šlibar priboril s 141 metri svetovni rekord. Če že nimamo največje skakalnice, imamo pa »najdaljšega« skakalca, smo se veselili. A rekord ni dolgo držal.

O vsem tem sem razmišljal tistega sobotnega jutra, ko sem v množici obiskovalcev stal pod skakalnico ter se oziral visoko gori proti strmem zaletišču. Ko je nekoč Bine Rogelj opisoval počutje skakalcev na vrhu zaletišča je dejal, da mora marsikateri skakalec pred skokom stopiti tja, kamor gre cesar peš. Toda bodi kakor koli, vsakdo, ki se upa spustiti po zaletišču, je korenjak. (Jaz se rade volje odpovem vsej časti priimka, samo pustite me, da gledam skoke od spodaj navzgor!)

Nekako po deseti uri so se pričeli skoki. Čez skakalnico so se drug za drugim spuščali drzni fantje, ljubitelji hitrosti in elegance. Arena pa je vsakokrat onemela ter molče želela vsakemu, pa najsi bo Rus, Čeh ali Norvežan, lep, dolg, dolg skok ter mehak, srečen doskok. Z aplavzom pa se je občinstvo zahvalilo vsakemu tekmovalcu za še tako slab skok, kajti skoki niso »navaden« šport. Ko je skakalec na zale-

Tako skače J. Raška

tišču, ne more več hliniti poškodbe v stilu nogometa, ko se v driblingu izgubi žoga, ali pa po sto metrih teka odstopiti, marveč je treba naprej, obdržati »mirne živce« do konca, ker skakalnica ni in ne more biti most med sedanjo-stjo ter večnostjo.

Ko smo se poslavljali od Tamarja in Planice, so nam spomini uhajali nazaj, na drzne polete Raške, Wirkole, Štefančiča, Wolfa in drugih. Ponosni smo na te fante, prav tako pa tudi na našo Planico — saj je na svetu ni enake — ter na njene graditelje.

Pa še nekaj. Izletniki v Planico smo pogrešali še ostalih 60 prijavitelcev iz našega kolektiva. Ne vem, zakaj jih ni bilo. V prihodnje bi bilo vsekakor dobro, da bi ti ljudje, preden se prijavijo, premislili, če se izleta lahko udeleže oziroma, če se ga sploh želijo udeležiti. Tako bodo prihranili mnogo dela in skrbi organizatorjem. Sedaj so namreč le-ti na moč iskali tretji avtobus, katerega, na srečo, se ni dalo dobiti. Kdo bi plačal ta avtobus, če bi ga bili najeli? Prijavljeni neizletniki?

Stane Korenjak

Nadaljevanje s 1. strani

VTISI IZ BOSNE

Prestolnica Bosne in Hercegovine je Sarajevo. Tu najlažje opaziš vse kontraste med vzhodno in zahodno kulturo. Novogradnja s stolpiči, nove in široke ulice, urejen trgovski del, so glavne značilnosti novega dela mesta. Na sprehodu po mestu te pot zanese tudi proti mostu, kjer je Gavril Princip ubil Ferdinanda, kar naj bi bil neposreden povod za 1. svetovno vojno. Na steni hiše je spominska tabla, na asfaltu pa so odtisi nog, kjer je stal Princip, ko je streljal.

Pravijo, da kdor ni videl Baščaršije ni videl Sarajeva. To je center starega, muslimanskega dela mesta z ozkimi ulicami, nizkimi hišicami, prodajalnicami, slaščičarnami in pravimi turškimi lokali z nacionalnimi jedmi in pijačami. Na tem majhnem prostoru, pravijo, lahko

dobiš vse od igle do lokomotive. Poseben del je tako imenovani »knjundžiluk«, kjer ves dan ročno obdelujejo pločevino v razne okraske in uporabne predmete. Posebno pozornost vzbujata stara Gazi-Husrevbegova džamija, največja in najstarejša v Jugoslaviji. Ob njej sta grobnici Husrevbega in njegovega tajnika kot ustanovitelja te krasne zgradbe.

Izvir Bosne je pravi čudež prirode. Na periferiji Sarajeva v gozdičku pod znano Igman planino priteka nešteto potočkov, ki se čez par metrov združijo v reko. Tu je znano sprehajališče Sarajevčanov, ki se želijo naučiti svežega zraka.

Se nadaljuje
Jože Dolenc

Dogodki meseca

V času od 1. do 31. marca 1969 so se na novo zaposlili v Elmi:

Tanjšek Martina, Kancilija Vida, Zbiljski Marija, Sabo Zdenka in Hafner Dragica — v montaži. Sever Vera, Wurcer Genovefa, Skovrc Avgust in Bekčec Jurij — v stiskalnicah. Fekonja Pavla in Drame Olga — v kontroli kvalitete. Lamovšek Janez in Škrlep Anton — v orodjarni. Adorijan Jožef in Horvat Danica — v obratu nekovin Lendava. Latinčič Milivoj — v galvaniki. Presetnik Marija — v računovodstvu.

V istem obdobju so odšli iz podjetja na lastno željo:

Kastelic Vera, Mohorič Barbka, Povhe Marija, Rakuša Nežika, Hočevnar

Marija in Virag Vera — iz montaže. Pišek Franc, Mitrovič Milenko in Ganič Ante — iz brusilnice. Ličanin Ratko, Leban Martin in Frank Marjan — iz orodjarne. Vrhovnik Vera in Negro Silva — iz kontrole kvalitete. Pandža Ratka — iz nekovin. Berki Jože in Huzjan Zoltan — iz nekovin Lendava. Šilih Marko in Arko Peter — iz prodajno projektivne službe. Šifrar ing. Gregor — iz konstrukcije.

Na odsluženje vojaškega roka v JLA je odšel: Zemljič Stanko — iz splošne službe.

Dne 25. marca 1969 je umrl tovariš Perko Stanislav.

Vladimir Milnar

Vojaško življenje JEMCA MARJANA

Prvič se Vam oglašam iz moje prelope kasarne. Tako sem se vživel v to novo vojaško življenje, da bi na Vas kmalu pozabil.

Prvi dnevi so bili težki, a sedaj, ko je Marjan postal »stari borec« se je mnogo spremenilo. Čiščenje hodnika in WC-ja sem že zapustil mlademu vojaku. Težko sem se ločil od tega »posla«, toda vojaški ukaz je treba stoddostno izvršiti. Tako sem sedaj skoraj brez dela. Bojim se, da pri nas v kasarni ne bi prišlo do reelekcije in da me slučajno ne bi odpustili. Za mene bi bil najtežji udarec, če bi se moral predčasno vrniti domov. Zato se trudim, da sem med najboljšimi vojaki in tako upam, da me selekcija ne bo prizadela.

Pripis uredništva:

Prvi del pisma objavljamo v celoti. Drugega pa smo izpustili, ker je bolj osebno sporočilo dekletom, ki čakajo na Vas. Izgleda, da taktike še niste jemali, ker bi sicer vedeli, da takšnih načrtov kot so Vaši, ne smete izdati.

Lep pozdrav,

urednik

Zaloge v proizvodnji

Delavci obrata površinske obdelave in ostali sodelavci se že nekaj časa s težavo prebajajo na svoja delovna mesta. Hodnik galvanike in brusilnice je že nekaj mesecev tako založen, da je prehod včasih že nemogoč. Neredko se na hodniku nabere tudi po 200 predalov neprevzetega materiala. Neprevzeti materiali predstavljajo na hodniku že pravo zmedo, saj povzročajo težavo tudi planski službi in dostavljalcem materiala iz skladišča surovin. Često se dogaja, da skladišče surovin ne more dostaviti vijakov v obrat, ampak jih pusti pred vrati brusilnice. Tukaj material ovira transport brusilnice in povzroča velik nered.

Predlagam, da služba kontrole kvalitete povzame nujne in učinkovite ukrepe.

Proizvodnja se verjetno v primerjavi z letom 1968 ni tako bistveno spremenila, da bi lahko vplivala na takšen »kronični zastoj«.

Jože Bolcar

Nekaj o zastrupitvah s hrano

Z ozirom na dejstvo, da je bil kolektiv tovarne Elma sedaj že drugi prizadet zaradi zastrupitve s hrano, mogoče ne bo odveč, če se nekoliko približe seznanimo s tovrstnimi obolenji.

Kaj je pravzaprav zastrupitev s hrano? S tem imenom nazivamo bolezen, ki nastanejo v zvezi z zaužitjem »nezdravo« hrano ali pijačo. Do zastrupitve s hrano lahko pride, če so na primer v hrani neustrezne kemikalije za konzerviranje živil, če pridejo v hrano škodljivi kemični spoji s posode, v kateri se hrana čuva (npr. svinec, cink, antimon), ali pa, če pridejo strupene snovi v hrano slučajno ali po pomoti. Nadalje je hrana lahko strupena že sama po sebi v primeru, če je pripravljena iz strupenih gob, strupenih rib ali strupenih školjk. Vendar so takšne zastrupitve razmeroma redke v primerjavi s tistimi zastrupitvami, ki nastanejo zaradi okužbe hrane z različnimi škodljivimi mikrobi oziroma njihovimi izločki. Take zastrupitve so skoraj vsakdanji pojav v individualnih gospodinjstvih, le da se jih dostikrat ne zavedamo oziroma ne raziskujemo vzrokov kratkotrajnega slabega počutja, nerazpolože-

nja, potrnosti, živčnosti in temu podobnih razpoloženj, če že ne občutimo izrazitejših znakov zastrupljenja, kot so npr. nekaj ur trajajoče slabosti, bruhanje, glavoboli, znojenje, bolečine v trebuhu oziroma v črevesju, povišana ali pa celo pod normalno znižana telesna temperatura in razne driske. Nevarnost za zastrupitev s hrano je večja danes, ko imamo v izobilju na voljo vsakovrstno hrano, kot takrat, ko je hrane primanjkovalo in ko je človek živel bližje prirodi.

Na pogostnost zastrupljenja s hrano vpliva še naslednja okolnost: pripravljanje hrane spada med najstarejše človekove dejavnosti, stare toliko, kolikor je star človeški rod sam. Od sive pradedavine skozi tisočletja so prišle človeku v meso in kri razne navade in prijemi, ki so kaj malo v skladu s pravili higiene. Dokler so bili ti ne-higienski prijemi pri pripravi hrane omejeni le na individualna gospodinjstva, njihove posledice niso bile tako vidne. Razlika je, če npr. zbolijo zaradi zastrupitve eden ali dva člana družine, kot pa, če je bolna polovica članov nekega kolektiva!

(Se nadaljuje — dr. Janko Koren)

JAVNO MNENJE (mnenje, predlogi, kritika)

ALI JE PRAV TAKO

Ni še dolgo tega, ko je bil sprejet pravilnik o delitvi osebnih dohodkov, ni se še niti ohladila brošura pravilnika, ki smo jo dali v tisk, že je nekaterim nezadovoljnejšem v kolektivu zavrela kri. Iz tega je nastal problem, katerega je bil takoj pripravljen rešiti kolegij in upravni odbor. Na hitro je bila predlagana sprememba pravilnika o delitvi osebnih dohodkov in to predvsem zato, ker so to zahtevali trije delovodje — mojstri v orodjarni.

Verjetno sta kolegij in upravni odbor smatrala navidezni odstop mojstrov za nenadomestljivo izgubo za naš kolektiv, zato sta spremembo pravilnika takoj predložila delavskemu svetu v razpravo. Ker je bilo tako že urejeno, delavski svet ni mogel drugega kot, da člani samo dvignejo roke in vse je bilo v najlepšem redu. Proizvodni delavci, ki so člani delavskega sveta, so seveda dvignili roke »za«, čeprav so vedeli, da je to v njihovo škodo, toda kaj jim je drugega preostalo, saj dosti sploh niso razumeli, zato ni imelo smisla spuščati se v razpravo, ker ne bi nič dosegli.

Vprašanje je, ali je šef TPP smatral svoje sodelavce-strokovnjake za več vredne od proizvodnih delavcev in ali imajo samo »strokovnjaki« šefa TPP pravico do boljšega življenja in do večjega kosa kruha, čeprav manj trpijo od fizičnih — proizvodnih delavcev. Delavci v proizvodnji morajo biti zadovoljni z vsakim delom in z vsakim osebnim dohodkom, ki ga dobijo, pa čeprav je to samo vsota 45.000 pa do 60.000 S din, dočim naši tehnologi in vsi ostali pa ne morejo živeti z vsoto 90.000 do 150.000 S din.

Čudim se, zakaj se na strani proizvodnih delavcev ne najde nihče, ki bi zastopal interese delavcev v proizvodnji in bi zahteval povišanje osebnih dohodkov najslabše plačanih za recimo 10%. Bi tudi takrat kolegij, upravni odbor in delavski svet bil takoj zato, da se »zahtevi« ugodijo, ker so tudi dobri delavci v proizvodnji nenadomestljivi?! V primeru delavskih zahtev pa menim, da ne bi šlo vse tako gladko, takrat bi marsikdo iskal »dlako v jajcu« in nazadnje bi se celo izkazalo, da je tak primer nerešljiv problem in da ni vira, od koder bi lahko črpali za vsakega delavca npr. 15 ali 50 S din.

Da so delavci v proizvodnji bili še bolj nezadovoljni, so bili sestanki po enotah 25. 2., kjer so vodje enot s ci-

ničnim nasmeškom in z »domačo« besedo skušali pojasniti in pomiriti delavce ter jih prepričati, da je edino tako prav in, da tako mora biti, ker je to edina rešitev, če nočemo »izgubiti« dobrih sodelavcev-strokovnjakov in mojstrov, ki morajo imeti večji kos kruha od delavcev itd. itd.

Če je vodjem enot uspelo zadovoljiti in pomiriti proizvodne delavce s svojimi razlagami, to je vprašanje, na katero mi naj kdo odgovori brez ovin-kov. Hočem tudi vedeti, ali je tako prav ali ne, ali se lahko še dogajajo take stvari v bodoče, če nas peljejo taki dogodki v lepšo prihodnost in kdo je zadovoljen, če mu nekdo vzame kos kruha iz ust, ko ga je že ugriznil?

Ignac Erhatič

KAJ JE PRAVILNO, PRAVIČNO, POŠTENO?

Tovariš Erhatič je s svojim član-kom opozoril na vprašanje, ki si ga zadnje čase zastavlja še marsikdo v našem kolektivu. Odgovor nanj je pre-prost, toda večini verjetno ne bo ustrezal — zdel se bo morda preveč filozof-ski in nestvaren. Vsak od prizadetih bi namreč hotel dobiti z odgovorom na zastavljeno vprašanje potrditev tiste-ga, kar ON smatra, da je EDINO pravi-lno, pravično in pošteno. Tak odgo-vor sicer utegne nekoga potolažiti, ne more pa spremeniti dejstva, ki se ga še marsikdo ne zaveda (a je vseeno ta-ko), da je PRAVILNO, PRAVIČNO in POŠTENO le tisto, kar določena druž-bena skupina (in ne posameznik) v ne-kem obdobju tako pojmuje in vrednoti. S tem pa sem se že dotaknil bistva vprašanja, na katerega želi dobiti tov. Erhatič odgovor.

Pri izdelavi pravilnika je sodelovalo nad 60 sodelavcev in nekaj nad 20 so-delavcev je bilo udeleženi pri izdelavi njegovih najvažnejših osnov. Vsi ti, ne-kateri več, drugi manj, so vnesli v osnutek pravilnika določene osebne ideje in naziranja. To je povsem nor-malno, ker drugače ne more biti.

Prve spremembe je osnutek pravil-nika doživel na kolegiju. Nekatere po-mankljivosti smo tam odpravili, dodali pa smo mu nove, rekel bi, hujše in to čisto iz osebnih ali prestižnih razlogov. Že ob razpravah se je izkazalo, da se naziranja v vodstvu podjetja glede vrednotenja nekaterih delovnih mest močno razhajajo. Tako so nekateri ho-teli kar naenkrat nadomestiti 20-letno zapostavljanje, drugi pa so z vsemi

orožji branili položaje, ki so si jih pri-borili v prejšnjih pravilnikih.

Razprava na upravnem odboru je pravilnik dopolnila tako, kot je to ustrezalo njegovi personalni strukturi. Nekatere dopolnitve so pravilniku res koristile, nekatere med njimi pa pre-cej škodovala. Tistega, ki utegne na to mojo trditev iz osebne prizadetosti burno reagirati, lahko spomnim na to, da smo prav na zadnji skupni razpravi upravnega odbora in kolegija večkrat prišli do zaključka, da novi pravilnik umaknemo iz razprave. Takega konca si pravilnik ni zaslužil zato, ker je bil tako slab, ampak zato, ker ni bil iz-delan po standardih, ki ustrezajo za-htevam najbolj vplivnih poklicnih sku-pin v tovarni. Prav ob tej razpravi mi je bolj kot kdaj koli doslej postalo jasno, kdo so tisti, ki imajo v tovarni besedo in kakšna prihodnost se obeta novodošlim strokovnim sodelavcem.

Tistega, kar ni bilo mogoče doseči na kolegiju in upravnem odboru, so ne-kateri dosegli takoj po sprejemu pravi-lnika, drugi pa bodo to dosegli v kratkem. S tem seveda ne mislim za-nikati, da so nekatere pritožbe upra-vičene.

Poduk za vse, ki hočejo resnici po-gledati v oči, je tale: »Največje druž-bene moči, to je vpliva (ne samo na de-litev dohodka v tovarni), nimajo vo-dilni, ki po navadi uživajo zaupanje samoupravnih organov, ali strokovni sodelavci, ki utegnejo imeti največ zna-nja, niti ne proizvodni (priučeni) de-lavci, ki so v večini.« Če je to prav ali napak, koristno ali škodljivo, pa naj presodi vsak sam — bolje danes kot jutri.

Franc Križaj

DESET ZAPOVEDI

Dolgo je NJEGOVO oko v neskonč-ni ljubezni in potrpežljivosti zrlo na služabnike svoje. Videlo je, kako so se na grešni zemlji drug drugemu dobri-kali in podstavljali noge, kako so v svoji širokosrčnosti sivali od zavisti in zaradi neskončne modrosti zapirali svoja srca pred novimi spoznanji, ki so satanovo delo.

In nekega dne, ko je bila mera NJEGOVEGA potrpljenja polna, je ukazal Mojzesu, služabniku svojemu, da se odpravi na zemljo in kot nekoč pouči vernike v Gospodu in tudi po-gane o zapovedih božjih, ki so preži-vele vse čase in režime na zemlji.

In Mojzes, služabnik božji in po-slanec, se je odpravil na zemljo ter takole razložil deset NJEGOVIH za-povedi:

1. VERUJ V ENEGA BOGA — tako kot ti je zapovedano in zato ne malikuj drugih ljudi, ki so umrlji-vi prav tako kot ti, niti ne stvari, ki so tvoje delo, in ne navad, ki si jih od prednikov svojih podedo-val.
2. NE SKRUNI BOŽJEGA IMENA — in ne pozabi na to, da to velja tu-di za vse tiste bogove, ki jih častiš izven hrama božjega.
3. POSVEČUJ GOSPODOV DAN — vsaj s hvalnicami in dobrikanjem, če že ne s primernimi darili ob primernem času — s ponižnostjo in strahom božjem v srcu.
4. SPOŠTUJ OČETA IN MATER, DA BOŠ DOLGO ŽIVEL IN TI BO DO-BRO NA ZEMLJI — če ne boš pre-je umrl.
5. NE UBIJAJ — sodelavcev svojih z novitetami in teorijo, kajti za tra-diciji vdane služabnike, neuke in neverne Tomaže sta praksa in ra-ne GOSPODA našega edina resnica.
6. NE NEČISTUJ — s tistimi, ki so pripravljeni vsak hip menjati svo-je mišljenje, kajti tebe bodo na-mesto njih proglasili za prostitut-ko.
7. NE KRADI — temveč jemlji in uni-čuj vse, kar je v družbeni lasti, in zavedaj se, da bodo to storili dru-gi, če se boš ti preveč obotavljal.
8. (ne) PRIČAJ PO KRIVEM — in ne zmeni se za svojo vest, zakaj v blagovno denarnih odnosih je nje-na uporabna vrednost vsak dan manjša.
9. NE ŽELI SVOJEGA BLIŽNJEGA ŽENE — kajti zavidali ti bodo in te močno obrekovali ravno tisti, ki v svoji veliki pobožnosti in brez-mejni poštenosti tega ne bi nikoli storili (če ne bi imeli prilike).
10. NE ŽELI SVOJEGA BLIŽNJEGA BLAGA — če je premoženje njego-vo od milosti najvišjega obsijano, to-da zavidaj vsak dinar nemarniku, ki si ga je ob potu svojega obraza pri-služil, kajti iz tvoje sklede je jemal!

In glej, izvoljeno ljudstvo je pre-vel silen strah in trepet. Posulo si je svoje grešne glave s pepelom in nji-hova srca je napolnilo spoznanje resnice. Klanjali so se temu spoznanju, držali fige in sami sedli tiho šepetali: »Tudi to bo minilo, tudi to bo minilo ... amen!«